

พัฒนาการเรื่องสั้นลาว: ความสัมพันธ์กับสังคม

นางสาววิยะดา พรหมจิตต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-707-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DEVELOPMENT OF LAO SHORT STORY: ITS RELATIONSHIP TO SOCIETY

MISS VIYADA PROMCHITTA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

Graduate School

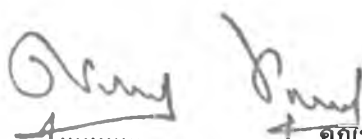
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-707-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พัฒนาการเรื่องสั้นลาว: ความสัมพันธ์กับสังคม
โดย นางสาววิยะดา พรหมจิตต์
ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร

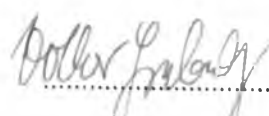
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูดีวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....~~ศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์~~ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว.ก่องกาญจน์ ตะเวทีกุล)

.....~~ศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์~~อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร)

.....กรรมการ
(Prof. Dr. Volker Grabowsky)

วิยะดา พรหมจิตต์: พัฒนาการเรื่องสั้นลาว: ความสัมพันธ์กับสังคม (The Development of Lao Short Story: Its Relationship to Society) อ.ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีศิลป์ บุญขจร, 176 หน้า. ISBN

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ ประการแรกเพื่อศึกษาพัฒนาการเรื่องสั้นลาวในด้านองค์ประกอบโดยให้ความสำคัญกับแนวคิดและการประพันธ์ ประการที่สองเพื่อวิเคราะห์พัฒนาการของเรื่องสั้นลาวที่สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ผลการวิจัยสรุปว่าแนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นลาวมีพัฒนาการตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยแบ่งได้เป็น 4 ยุค ยุคแรกเรื่องสั้นลาวเริ่มด้วยแนวคิดจรรยาที่สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมลาวซึ่งตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสจนถึงช่วงที่สหรัฐอเมริกาเข้ามาทำสงครามอินโดจีน นักเขียนเรื่องสั้นลาวในยุคแรกเริ่มด้วยนักเขียนหญิงบทบาทของตัวละครหญิงจึงโดดเด่นตั้งแต่เรื่องสั้นในยุคนี้

ยุคที่สองระหว่างพุทธศักราช 2508-2518 เรื่องสั้นลาวมีลักษณะที่แตกต่างกันตามเขตการปกครองทางการเมือง เรื่องสั้นลาวในเขตราชอาณาจักรนำเสนอมโนทัศน์วิพากษ์วิจารณ์การฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาการอพยพของชาวชนบทที่เข้ามาทำงานในเมืองหลวง ปัญหาซึ่งเกิดจาก ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนเรื่องสั้นในเขตปลดปล่อยนำเสนอปัญหาคล้ายคลึงกันแต่มีข้อแตกต่างคือจะชี้แนะนโยบายทางการเมืองพร้อมกับเสนอวิธีแก้ไขปัญหาสังคม

ยุคที่สามระหว่างพุทธศักราช 2519 – 2530 หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองเรื่องสั้นลาวพัฒนาจากรเรื่องสั้นในเขตปลดปล่อยและเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสนอมโนทัศน์ทางการเมืองพร้อมกับสะท้อนให้เห็นภาพของสังคมใหม่และเสนอมโนทัศน์ที่มุ่งรณรงค์ให้ประชาชนสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล นอกจากนี้ยังมีเรื่องสั้นที่เสนอความขัดแย้งระหว่างปัจเจกบุคคลและสังคม

ยุคที่สี่ระหว่างพุทธศักราช 2531 – 2540 เรื่องสั้นพัฒนาจากแนวคิดจรรยาที่สังคมนิยมมาสู่มโนทัศน์ใหม่ที่เป็นสากลมากขึ้น นักเขียนลาวแสดงความเป็นปัจเจกบุคคลและวิจารณ์นโยบายสังคมนิยม

ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ วิยะดา พรหมจิตต์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ศรีศิลป์ บุญขจร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

3971724022 MAJOR COMPARATIVE LITERATURE
KEY WORD: LAO SHORT STORY/ MODERN LAO LITERATURE / LITERATURE AND SOCIETY

VIYADA PROMCHITTA: THE DEVELOPMENT OF LAO SHORT STORY: ITS RELATIONSHIP TO
SOCIETY. THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. TRISILPA BOONKHACHORN, Ph. D.

176 pp. ISBN

This thesis has two main objectives: to study the development of the Lao short story in terms of its composition, especially themes and writing techniques and to analyze the development of the genre in its relationship to social changes.

The research results show the theme of the Lao short story has developed according to changes in social condition and can be divided into 4 periods. The first period, written in the realistic tradition, reflects the Lao society from the time under the French colonization until the participation of the United States in the Indo-China war. The Lao short story writers in this nascent period were primarily women, the fact which explains the eminent roles of female characters in short stories.

The period between 1965 to 1975, witnessed the second phase of the Lao short story which has different themes depending on the different political zones. The short story written in the Kingdom zone has themes that criticize corruptions, capital-bound immigration and problems resulting from change in values. The ones written in the liberated zone present similar problems but whereas the Kingdom zone writers only represent them, the authors of the liberated zone suggest the desired political policies and the proper ways of solving those problems.

In its third period, from 1976 to 1987, after the change in political regime, the trend of the liberated zone writers had developed to become the mainstream of the Lao short story and through its themes was an important tool for introducing political concepts, painting the picture of desirable, new societies and campaigning for support for the government. Moreover, some short stories present the conflict between the individual and society.

In its fourth period, from 1988 to 1997, the Lao short story shifted from the socialist realistic vogue in its their phase to more globalized themes. Lao short story writers became more individualized and critical of socialist policies than their counterparts of the previous stage.

ภาควิชา..... วรรณคดีเปรียบเทียบ.....
สาขาวิชา..... วรรณคดีเปรียบเทียบ.....
ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อนิสิท..... วิยะดา พรหมพิตต์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... วิยะดา พรหมพิตต์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือและคำแนะนำของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตรีศิลป์ บุญขจร ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์ที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยพร้อมทั้งให้กำลังใจมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว.ก่องกาญจน์ ตะเวทีกุลและศาสตราจารย์ ดร.โพล์คเกอร์ กราบอสตกี ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะที่ดีทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ขึ้น

ในการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต้นลาวที่นครเวียงจันทน์ ประเทศลาว ผู้วิจัยได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากครอบครัวกราบอสตกีและได้รับความสะดวกในการค้นคว้าเอกสารข้อมูลจากศาสตราจารย์ ดร.โพล์คเกอร์และคุณเจดนา กราบอสตกี ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในพระคุณครั้งนี้เป็นอย่างยิ่งจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับทุนอุดหนุนโครงการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเขียนลาวที่เอื้อเฟื้อข้อมูลและให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต้นลาวดังต่อไปนี้ คุณดารา กันละยา(วิระวงส์) คุณดวงเดือน บุนยวง (วิระวงส์) คุณอุทิน บุนยวง คุณบุนทะนอง ชมไซพน คุณวิเศษ แสงวงศึกษา คุณหุมพัน รัตตะนะวงและคุณจันที เดือนสะหวัน

ขอขอบคุณ คุณธำรงค์ บริเวรานันท์ ผู้ช่วยพิมพ์และตรวจแก้ไขคำผิด คุณนิพนธ์ บริเวรานันท์ ผู้ให้ความสะดวกในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เมื่อมีปัญหา ขอขอบคุณคุณจารุวรรณ เขาว์นวม เพื่อนร่วมเดินทางที่แสนดีในการค้นคว้าข้อมูลที่ประเทศลาว คุณพิมพ์พร วงศ์ชินศรี อาจารย์ถนอมนวล หิรัญเทพ คุณสุนิสารวมทั้งเพื่อนๆอีกหลายคนที่ไม่ได้กล่าวถึง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
บทที่ 1	
บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	4
1.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
บทที่ 2	
ยุคแรกของเรื่องสั้นลาว.....	7
2.1 รูปแบบวรรณกรรมลาวก่อนกำเนิดเรื่องสั้น.....	7
2.2 สภาพสังคมลาวที่ส่งผลต่อกำเนิดเรื่องสั้น.....	9
2.3 ปัจจัยสำคัญของการกำเนิดเรื่องสั้นลาว.....	10
ก. การศึกษา.....	10
ข. การพิมพ์หนังสือและวารสาร.....	12
2.4 นักเขียนลาวยุคแรก.....	12
2.5 เรื่องสั้นยุคแรกของลาว.....	14

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 3	เรื่องสั้นลาวระหว่างปี พ.ศ. 2508 – 2518: ภาพสะท้อนสังคมลาว.....17 ที่ได้รับอิทธิพลตะวันตก
	3.1 สภาพสังคมลาวที่มีผลกระทบต่อเรื่องสั้น..... 17
	3.2 นักเขียนเรื่องสั้นลาวระหว่างปี พ.ศ. 2508-2518.....20
	3.3 การพิมพ์จำหน่ายระหว่างปี พ.ศ. 2508-2518..... 22
	3.4 แนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นลาว.....23 ระหว่างปี พ.ศ. 2508-2518
	3.4.1 ความเปลี่ยนแปลงของสถานภาพผู้หญิง..... 24 และผู้ชายในสังคมลาว
	3.4.2 ปัญหาการน้อราษฎร์บังหลวง.....35
	3.4.3 การเปลี่ยนแปลงภายในสังคมเป็นตัวกำหนด..... 46 พฤติกรรมของประชาชนลาว
	3.4.4 วิถีชีวิตของชาวชนบทที่เข้ามาใช้ชีวิตในเมืองหลวง..... 57
	3.4.5 แนวคิดเกี่ยวกับการต่อสู้ชีวิต..... 65
	3.5 พัฒนาการของเรื่องสั้นลาว ระหว่างปี พ.ศ. 2508- 2518.....68
	3.5.1 พัฒนาการด้านเนื้อหา..... 68
	3.5.2 พัฒนาการด้านโครงเรื่อง.....69
	3.5.3 พัฒนาการด้านกลวิธีการเล่าเรื่อง..... 70
บทที่ 4	เรื่องสั้นลาวระหว่างปี พ.ศ. 2519-2530 : เรื่องสั้นลาวยุคสังคมนิยม..... 72
	4.1 สภาพสังคมลาวยุคสังคมนิยม..... 72
	4.2 นักเขียนเรื่องสั้นลาวยุคสังคมนิยม.....75
	4.3 แนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นลาวยุคสังคมนิยม..... 76
	4.3.1 สหกรณ์เกษตร: ทางเลือกใหม่ของประชาชนลาว..... 76
	4.3.2 ความขัดแย้งระหว่างความรักและหน้าที่..... 87
	4.3.3 ความขัดแย้งระหว่างระบอบเก่ากับระบอบใหม่..... 93
	4.3.4 การพัฒนาประเทศ: ชากเดนจากสังคมนิยม..... 106

สารบัญ (ต่อ)

4.3.5	ความรักชาติและมรดกทางวัฒนธรรม	110
4.4	พัฒนาการของเรื่องสั้นลาวระหว่างปี พ.ศ. 2519-2530.....	122
4.4.1	พัฒนาการด้านโครงเรื่อง.....	122
4.4.2	พัฒนาการด้านกลวิธีการเล่าเรื่อง.....	123
4.4.3	พัฒนาการด้านตัวละคร.....	123
	ก. ลักษณะแม่หญิงลาวยุคสังคมนิยม.....	124
	ข. ชนชั้นของตัวละคร.....	125
บทที่ 5	เรื่องสั้นลาวระหว่างปี พ.ศ. 2531-2540: ภาพสะท้อน.....	127
	ความเป็นไปในสังคมและความเป็นอยู่ของประชาชนลาว	
5.1	สภาพสังคมลาวยุคปัจจุบัน.....	127
5.2	นักเขียนลาวยุคปัจจุบัน.....	128
5.3	แนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นลาวยุคปัจจุบัน.....	130
5.3.1	รัฐบาลคือผู้ลิดรอนสิทธิมนุษยชน.....	131
	ก. ความขัดแย้งระหว่างอุดมการณ์.....	132
	กับความเป็นจริง	
	ข. ผลกระทบของประชาชนจากการ.....	139
	ข้อราษฎรบังหลวง	
5.3.2	เงินคือพระเจ้าและวัฒนธรรมแบบบริโภคนิยม:	144
	ค่านิยมของคนรุ่นใหม่	
	ก. ความขัดแย้งระหว่างวัตถุกับจิตใจ.....	144
	ข. ผลกระทบจากระบบทุนนิยม:	148
	ค่านิยมแบบวัฒนธรรมการบริโภค	

สารบัญ (ต่อ)

5.3.3	ลาวในยุคโลกาภิวัตน์: ความแตกต่างระหว่าง สังคมเมืองหลวงกับสังคมชนบท	150
5.4	พัฒนาการของเรื่องสั้นลาวระหว่างปี พ.ศ. 2531- 2540.....	163
5.4.1	พัฒนาการด้านเนื้อหา.....	163
5.4.2	พัฒนาการด้านโครงเรื่อง.....	165
5.4.3	พัฒนาการด้านกลวิธีการเล่าเรื่อง.....	165
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	167
	รายการอ้างอิง.....	175
	ภาคผนวก.....	178
	ประวัติผู้วิจัย.....	179